

ODPOWIEDNIE ODMIANY OWOCÓW I ORZECHÓW DO UPRAWY W AGROLEŚNICTWIE

Jakie kryteria i możliwości?

JAK I DLACZEGO

Owoce i orzechy w systemach agro-leśnych: właściwy wybór

Przy zakładaniu systemów agro-leśnych z drzewami owocowymi, wybiera się często te odmiany, które są odporne na choroby i charakteryzują się trwałością. Istnieje wiele opcji wyboru: jabłonie, grusze, wiśnie, brzoskwinie, morele, nieszpułki, orzechy włoskie, leszczyny... Wartością dodaną drzew nie jest produkcja drewna jak w innych systemach rolno-leśnych, ale produkcja owoców.

Przetwarza się je na sok, cydr, syrop, wino, galaretki czy dżemy. Orzechy włoskie można sprzedawać świeże lub wytwarzać z nich olej. Największym wyzwaniem zakładania systemów agro-leśnych z drzewami owocowymi pozostaje dobór odmian. Wchodzą tu w grę różne czynniki, które decydują o sukcesie przedsięwzięcia. W ulotce przedstawiamy kryteria i możliwe opcje jakimi należy się kierować.

Wybór odmian do uprawy jest ogromny.
Bert Reubens - ILVO

Ulepszone odmiany szczepi się zwykle na podkładkach tradycyjnych odmian. Czasem stosuje się dodatkowo tzw. wstawkę.
Bert Reubens - ILVO

JAK SPROSTAĆ WYZWANIU

Właściwe drzewo na właściwym miejscu: jakie przyjąć kryteria?

Dokonując wyboru gatunków i odmian drzew, należy wziąć pod uwagę wiele elementów. Oto najważniejsze z nich:

- Korzyści z różnorodności (bioróżnorodność oraz genetyczna różnorodność);
- Wartość dodana produkcji owoców jest w znacznym stopniu uwarunkowana decyzjami rolnika w zakresie sprzedaży i przetworzenia produktów;
- Warunki glebowe i mikroklimatyczne określają przydatność gatunków/odmian do nasadzeń;
- Każda odmiana ma specyficzne cechy użytkowe (smak, czas

zbioru, trwałość przechowywania, wartość przetwórcza, odporność na szkodniki i choroby itp.);

- Czas właściwy do zbioru i konsumpcji dostosowany do założonego celu produkcji;
- Konieczne jest wzajemne zapylanie krzyżowe.

Spośród dostępnych przydatnych odmian, należy wybierać rodzime. Ulepszone odmiany szczepi się zwykle na podkładkach tradycyjnych odmian (czasem przy wykorzystaniu wstawki). Ich właściwości i stan (zdolność przyrostu, odporność, wymagania glebowe) decydują o sukcesie.

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 727872.

Słowa kluczowe: dywersyfikacja; sad; wartość dodana; odmiana; wybór

eurafagroforestry.eu/afinet

WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ

- Do nasadzeń systemów agro-leśnych należy wybierać trwałe i odporne na choroby odmiany drzew owocowych.
- Sukces uprawy zależy od doboru odpowiednich gatunków i odmian, przydatnych do spełniania swojej roli w danych warunkach.
- Kluczowe elementy to smak owoców, czas kwitnienia i zbioru, trwałość przechowywania, odporność na choroby i szkodniki, przydatność do warunków glebowych itp.
- Dla przyjęcia się drzewek, ważne są właściwości podkładek i wstawek.

Odmiany orzecha włoskiego: poza smakiem, kolorem i wielkością, ważne są także czas kwitnienia i zbioru, trwałość przechowywania, wartość przetwórcza, odporność na choroby i szkodniki oraz przydatność do warunków glebowych.

Bert Reubens - ILVO

WIĘCEJ INFORMACJI

W języku holenderskim na stronie:

<https://www.agroforestryvlaanderen.be/NL/Kennisloket/Boomspciefiekeinfo/tabid/9776/language/nl-BE/Default.aspx>

W języku polskim:

rolno-drzewny system z jabłoniemi

http://www.eurafagroforestry.eu/pl/afinet/rains/agroforestry-action/whitehall_farm_innowacyjny_sad_z_systemem_rolno_leśnym_w_wielkiej_brytanii

informacja na temat odmian

<http://projektorzech.pl/orzechy-wloskie/>

<http://lodr.konskowola.pl>

WADY I ZALETY

Późny rozwój pąków i kwiatów orzecha włoskiego: wybór odmiany na przykładzie Belgii

W ostatnich latach, orzechy włoskie stały się bardzo popularne w systemach agro-leśnych z powodu wysoko cenionego drewna oraz orzechów. Wybór odmiany opiera się często jedynie na produktywności i jakości orzechów. W klimacie umiarkowanym (np. w Belgii) często pomija się znaczenie fenologii – w szczególności początku okresów rozwoju pąków, liści czy kwiatów. Większość południowoeuropejskich odmian nie jest dostosowana do naszego klimatu. Przymrozki występujące w pierwszej połowie maja nie są czymś niezwykłym we Flandrii. Rozwój pączków uprawianych odmian (Broadview, Buccaneer, Coenen, Rita, NO.16, Plovdivski, Proslavski, Axel, Hansen) następuje przez pojawieniem się przymrozków. Przyjmuje się że straty w produkcji występują raz na dwa lata w przypadku bardzo wczesnych odmian (marzec), raz na 4 lata dla wczesnych odmian (początek kwietnia), raz na 10 lat dla odmian średnio-wczesnych (koniec kwietnia-początek maja) oraz raz na 15 lat dla odmian późnych (połowa maja). W przypadku odmian bardzo późnych (koniec maja - początek czerwca), straty praktycznie nie występują, co zapewnia stabilną sprzedaż towaru. Późne ulistnienie ma duże znaczenie dla uprawy orzechów w systemach rolno-drzewnych. Rośliny uprawiane między rzędami drzew jak np. pszenica otrzymują najwięcej słońca w bezlistnym okresie drzew. Ponadto, mniej wilgotne warunki wzrostu w sąsiedztwie drzew ograniczają zagrożenie chorobami grzybowymi. Pierwsze obserwacje uprawy wskazują, że późne odmiany orzechów są mniej podatne na zgorzel i słonika. Późne odmiany są więc bardzo przydatne do systemów alejowych. Bardzo późne odmiany również istnieją, chociaż jest ich niewiele (około 2% sadzonek). Wymagają optymalnych warunków wzrostu i starannej pielęgnacji. Informacje na ich temat (wydajność plonowania, zapylanie, odporność, kształt) są niepełne i nie są jeszcze dostępne w sprzedaży, ale wciąż trwają badania w tym zakresie.